

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Навчально-науковий інститут української філології та журналістики
Кафедра української мови

Завідувач кафедри української мови

Інна БЕРКЕЩУК

26 серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова (за професійним спрямуванням)

підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за освітньо-професійною програмою **Середня освіта (Захист України)**

спеціальності **014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**

014.16 Середня освіта (Захист України)

галузі знань **01 Освіта / Педагогіка**

мова навчання українська

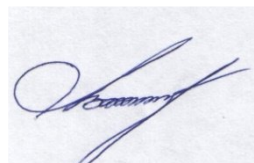
Розробник програми: Наталія ЛАДИНЯК, кандидат філологічних наук,
доцент, доцент кафедри української мови

Ухвалено на засіданні кафедри української мови

Протокол № 12 від 26 серпня 2025 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Володимир МИСІВ

підпис

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення обов'язкового освітнього компонента загальної підготовки «Українська мова (за професійним спрямуванням)» – формувати у майбутніх фахівців спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності 014.16 Середня освіта (Захист України) уміння досконалого володіння українською літературною мовою у професійній діяльності, навички студіювання особливостей фахової мови, практичного опанування основами ділового і наукового стилів української мови, сприяти засвоєнню навичок написання й оформлення ділових паперів, розвитку культури усного і писемного мовлення.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	2-й рік
Семестр вивчення	II семестр
Кількість кредитів ЄКТС	3 кредити
Загальний обсяг годин	90 годин
Кількість годин навчальних занять	30 годин
Лекційні заняття	8 годин
Практичні заняття	22
Семінарські заняття	-
Лабораторні заняття	-
Самостійна та індивідуальна робота	60 годин
Форма підсумкового контролю	екзамен

3. Статус дисципліни: обов'язковий освітній компонент загальної підготовки.

4. Передумови для вивчення освітнього компоненту: передумовами до успішного опанування освітнього компонента є знання та уміння й навички, набуті відповідно до програми навчання української мови у ЗЗСО.

5. Програмні компетентності навчання.

За результатами вивчення обов'язкового освітнього компонента загальної підготовки «Українська мова (за професійним спрямуванням)» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися Відповідно до освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти СВО «бакалавр» формуються *інтегральна*

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх і військових наук, педагогіки та військово-практичного виховання й характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності:

- ЗК 03 здатність виявляти повагу й цінувати українську національну

культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вияву національної культурної ідентичності, творчого самовираження;

- ЗК 05 здатність до генерування нових ідей, виявлення та генерування ідей.

Спеціальні фахові компетентності:

- здатність забезпечувати здобуття здобувачами освіти із Захисту України державною мовою (мовно-комунікативна компетентність).

6. Очікувані результати навчання з дисципліни.

За результатами вивчення освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» в здобувачів ОС «бакалавр» формуються такі **програмні результати навчання:**

- ПРН 02 уміє використовувати інформацію про чинні норми законодавства у сфері освітньої діяльності, нормативно-правові й організаційно-розпорядчі документи й застосовувати її в педагогічній діяльності;
- ПРН 03 здійснює під час професійної діяльності усну і письмову комунікацію державною мовою.

Після опанування дисципліни здобувач вищої освіти **повинен:**

- *усвідомлювати* роль мови у житті суспільства;
- *розрізняти* мовностилістичні ознаки ділового й наукового стилів від інших стилів сучасної української літературної мови;
- *засвоїти* правила оформлення найважливіших документів;
- *укладати* ділові папери різних типів; готувати публічний виступ і вести ділову дискусію;
- *знати* особливості усної і писемної форми фахового мовлення;
- *засвоїти* правила української орфографії та пунктуації, новації чинної редакції українського правопису (2019);
- *застосовувати* набуті знання в практичних ситуаціях з фаху;
- *спілкуватися* державною мовою як усно, так і письмово;
- *дотримуватись* орфоепічних, лексико-фразеологічних, словотвірних, синтаксичних та стилістичних норми сучасної української літературної мови;
- *послуговуватися* вербальними й невербальними засобами у вираженні усного мовлення.

7. Методи навчання.

Під час викладання освітнього компонента застосовуються такі методи навчання:

- словесні: лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія, пояснення, бесіда;
- наочні: спостереження, створення й демонстрування презентацій;
- практичні: вправи й завдання (усні, письмові, ситуативні та ін.);
- індуктивні, дедуктивні;
- аналітичні, синтетичні;
- репродуктивні;
- самостійна робота з робота за підручниками, посібниками, іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів;
- навчальні дискусії;

- створення ситуацій пізнавальної новизни;
- інтерактивні методи;
- технології дистанційного навчання.

8. Засоби діагностики результатів навчання: перевірка виконаних усних і письмових вправ, тестових завдань, укладання зразків документів, редагування, конструювання текстів наукового стилю з обраного фаху, самоаналіз / самоперевірка письмових робіт та ін.), контроль за самостійною роботою (опитування / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle, перевірка виконаних завдань), модульна контрольна робота, екзамен.

9. Програма навчальної дисципліни:

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	індивідуальна робота
Змістовий модуль 1. Фахова українська мова							
Тема 1. Теоретичні засади курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)»	4	1		-	-	2	-
Тема 2. Українська мова як єдина національна мова українського народу	6	1	2	-	-	5	-
Тема 3. Додержання норм української літературної мови – ознака високого рівня мовної культури сучасного фахівця	10	1	1	-	-	7	-
Тема 4. Стилi сучасної української літературної мови	6	1	1	-	-	3	-
Тема 5. Офіційно-діловий стиль. Документи з кадрово-контрактних питань	6	2	2			5	
Тема 6. Комунікативні компетенції мовної особистості фахівця з предметної спеціальності «Середня освіта (Захист України)»	4			-	-	4	-
Тема 7. Лексичні та орфографічні норми сучасної української літературної мови. Ділові документи: протокол, витяг з протоколу, звіт	8		2	-	-	6	-
Тема 8. Словотвірні засоби мови за професійним спрямуванням і орфографічні норми. Ділові документи: довідка, доповідна та пояснювальна записки	4		2	-	-	2	-

Тема 9. Морфологічні норми сучасної української літературної мови: іменник, прикметник, числівник. Ділові документи: доручення, розписка	6		2	-	-	4	-
Тема 10. Особливості вживання частин мови у сфері професійного спілкування: дієслово, прислівник, службові частини мови. Ділові документи: наказ, договір. Синтаксичні та пунктуаційні норми	6		2			4	
Тема 11. Етикет ділового листування: класифікація листів, реквізити, мова і стиль службових листів	8		2			6	
Тема 12. Культура усного ділового мовлення фахівця	8	2	2			4	
Тема 13. Українська термінологія; термінологія з предметної спеціальності «Середня освіта (Захист України)»	6		2			4	
Тема 14. Науковий стиль. Оформлення результатів наукової діяльності.	4		2			2	
Тема 15. Переклад і редагування наукових текстів з предметної спеціальності «Середня освіта (Захист України)». Транслітерація, основні правила	4		2			2	
Разом годин	90	8	22			60	-

10. Форми та методи поточного семестрового та підсумкового контролю.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12-ти.

Поточне та контрольне оцінювання здобувачів вищої освіти спеціальності спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) предметної спеціальності 014.16 Середня освіта (Захист України) ОС «бакалавр» у процесі вивчення освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» здійснюється із використанням таких форм та методів: під час практичних занять (опитування (індивідуальне, фронтальне, вибіркове), перевірка виконаних усних і письмових вправ, тестових завдань, укладання зразків документів, редагування, конструювання текстів наукового стилю з обраного фаху, самоаналіз / самоперевірка письмових робіт та ін.), контроль за самостійною роботою (опитування / тестування з використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle, перевірка виконаних завдань).

Форма модульного контролю: модульна контрольна робота (тестування, зокрема із застосуванням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

Форма підсумкового контролю: екзамен (усна/письмова відповідь, тестування, зокрема із використанням модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища Moodle).

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)			Екзамен	Сума
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	40	100
30 балів	10 балів	20 балів		

Рейтингова система оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти під час навчальних занять

З урахуванням того, що навчальні досягнення учнів закладів загальної середньої освіти оцінюються за 12-бальною шкалою та з метою полегшення процесу адаптації випускників цих закладів до умов навчання у закладі вищої освіти, максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях дорівнює 12-ти балам (<http://surl.li/hwbc>).

Примітка: здобувачу вищої освіти, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до практичних, семінарських, лабораторних занять, в журналі академічної групи ставиться 0 балів.

Рейтингова оцінка у балах знань, умінь і навичок здобувача вищої освіти на навчальних заняттях зі змістового модуля обчислюється після проведення цих занять та ліквідації ним поточної заборгованості, пов'язаної з пропусками занять, невідповідністю або недостатньою підготовленістю до них за такою формулою:

$$R = ((0,05 \times CO) + 0,4) \times ВБ$$

де R – рейтингова оцінка у балах за змістовий модуль;

CO – середнє арифметичне усіх отриманих оцінок за результатами поточного контролю;

ВБ – ваговий бал, максимально можливий бал оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів вищої освіти.

Наприклад:

Відповідно до робочої програми освітнього компоненту «Українська мова (за професійним спрямуванням)» здобувач вищої освіти за результатами поточного контролю зі Змістового модуля отримав 12 оцінок, а саме: 5, 6, 8, 12, 10, 11, 9, 9, 10, 11, 12, 8. Ваговий бал ЗМ становить 30 балів.

Дії НПП, або здобувача:

- визначити середнє арифметичне отриманих оцінок, яке відповідно складе – 9,25 бали;

- отримані значення підставити у формулу:

$$R = ((0,05 \times 9,25) + 0,4) \times 30 = 26$$

Отже, за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти за змістовий модуль ОК «Українська мова (за професійним спрямуванням)» отримав – 26 балів.

**Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти
на навчальних заняттях**

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих лінгвістичних термінів, мовних фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні».
	2	Здобувач вищої освіти не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти в підручнику та в інших джерелах інформації відповідь.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати тексти на основі елементарних знань і навичок з української мови (за професійним спрямуванням); виявляє окремі закономірності мовних явищ; за допомогою викладача виконує прості мовні вправи й завдання (за готовим алгоритмом), укладає основні види документів із значними помилками.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє знаннями з української мови (за професійним спрямуванням) на середньому рівні, здатний виконати мовні вправи і завдання за зразком; орієнтується в мовознавчих термінах; може укладати основні види документів, самостійне опрацювання навчального матеріалу з дисципліни викликає значні труднощі.
	5	Здобувач вищої освіти розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення мовознавчих понять та категорій; вміє працювати з підручником та іншими джерелами інформації, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; може укладати основні види документів, виконує прості мовні вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з української мови (за професійним спрямуванням), може поверхово аналізувати офіційно-ділові та наукові тексти, визначати їхні мовно-стилістичні особливості, робить певні висновки щодо комунікативних ознак культури української мови; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання із сучасної української літературної мови під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал з української мови (за професійним спрямуванням), оперує базовими мовознавчими поняттями та категоріями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; вміє самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати мовознавчу термінологію; може укладати основні види документів, має достатній рівень сформованих мовленнєвих умінь.
	8	Знання здобувача вищої освіти досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал з української мови (за професійним спрямуванням) в

Високий (творчо-професійний)		стандартних ситуаціях; уміє аналізувати офіційно-ділові та наукові тексти, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак із окремими неточностями; вміє самостійно працювати, укладає основні види документів, визначати їхній тип, має достатній рівень сформованих мовленнєвих умінь.
	9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом з української мови (за професійним спрямуванням), вміє аналізувати й систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить мовні поняття, категорії культури мови; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості вправи та завдання; уміє укладати основні види документів, класифікувати їх за походженням, місцем створення, призначенням тощо, визначати реквізити, має достатній рівень сформованих мовленнєвих умінь.
	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями з української мови (за професійним спрямуванням) та використовує їх у нестандартних ситуаціях майбутнього професійного спілкування; може визначати лінгвостилістичні особливості текстів офіційно-ділового та наукового стилів; робить аргументовані висновки щодо основних комунікативних ознак культури української мови; самостійно визначає мету власної діяльності; уміє укладати основні види документів; використовує набуті знання, аналізуючи різні мовні явища, процеси, володіє нормами сучасної української літературної мови.
	11	Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями з української мови (за професійним спрямуванням), аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях майбутнього професійного спілкування; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності; спроможний; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні мовні явища та процеси; уміє укладати основні види документів; володіє нормами сучасної української літературної мови; має високий рівень сформованих мовленнєвих умінь.
	12	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання з української мови (за професійним спрямуванням), виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; уміє ставити і розв'язувати лінгвостилістичні проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, зокрема щодо застосування мовних засобів офіційно-ділового та наукового стилів у ситуаціях професійного спілкування; логічно й послідовно викладає матеріал в усній та письмовій формі; використовує різноманітні джерела інформації; уміє укладати основні види документів; моделює ситуації в умовах майбутнього професійного спілкування, володіє нормами сучасної української літературної мови.

Самостійна робота

Контроль за самостійною роботою здійснюється на практичних заняттях і консультаціях.

Здобувачі вищої освіти можуть обрати завдання самостійної роботи із нижче наведеного переліку.

Аналітично-теоретичне завдання:

– укласти словничок термінів з фаху (100 термінів).

Практичні завдання:

– укласти відповідно до вимог зразки документів.

Перелік документів:

1. Автобіографія.
2. Характеристика (здобувача вищої освіти).
3. Функціональне резюме.
4. Заява про призначення на посаду з фаху.
5. Наказ про призначення на посаду з фаху.
6. Довідка про те, що особа є студентом університету.
7. Офіційне запрошення на урочистий захід в установі, де будете працювати за фахом.
8. Лист-подяка організації за фінансову підтримку в проведенні заходу в установі.

Творче завдання:

- підготувати презентацію з теми «Мовна особистість фахівця предметної спеціальності «Середня освіта (Захист України)».

Критерії оцінювання самостійної роботи:

високий рівень 9– 10 б.	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні знання з питань, винесених на самостійне опрацювання, повно викладає самостійно вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, володіє мовознавчими поняттями, термінологією з предметної спеціальності «Середня освіта (Захист України)», уміє її доречно вживати у фахових текстах, розрізняє види документів за призначенням, походженням, місцем виникнення тощо, знає структурні особливості офіційно-ділових документів та вимоги до розміщення реквізитів, викладає матеріал логічно, послідовно, добирає самостійно інформаційні джерела, вживає мовні засоби відповідно до норм української літературної мови. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи, дотримується принципів академічної доброчесності.
достатній рівень 7,5 – 8,9 б.	Якщо відповідь здобувача відповідає тим самим вимогам, що і для високого рівня, але здобувач допускає 1-2 помилки, які сам виправляє, і 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання, та в мовному оформленні висловлювання. Здобувач володіє термінологією з предметної спеціальності «Середня освіта (Захист України)», уживає її у фахових текстах, розрізняє види документів за призначенням, походженням, місцем виникнення тощо, знає структурні особливості офіційно-ділових документів та вимоги до розміщення реквізитів, однак робить незначні помилки в їх визначенні. Здобувач вищої освіти вчасно виконує завдання самостійної роботи, дотримується принципів академічної доброчесності.
середній рівень 6 – 7,4 б.	Якщо здобувач виявляє знання і розуміння основних питань, винесених на самостійне опрацювання, але допускає неточності у визначенні мовознавчих понять, потребує допомоги (спрямувальних питань) викладача, не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; у власній аргументації використовує загальновідомі докази; не має сформованих умінь і навичок роботи з отриманою інформацією; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без її подальшого аналізу, розрізняє види документів за призначенням, походженням, місцем виникнення тощо, знає структурні особливості офіційно-ділових документів, однак робить помилки в розміщенні їхніх реквізитів, обізнаний із термінологією з предметної спеціальності «Середня освіта (Захист України)», робить незначні помилки в її уживанні. Здобувач вищої освіти виконує завдання самостійної роботи фрагментарно, дотримується принципів академічної доброчесності.
початковий рівень менше ніж 6 б.	Якщо здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, допускає помилки у формулюванні мовознавчих понять, які спотворюють їх зміст, хаотично і невпевнено викладає матеріал. У здобувача не сформовано необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією; він не має елементарних умінь

	здійснювати первинну обробку й подальший аналіз навчальної інформації; обізнаний із термінологією з предметної спеціальності «Середня освіта (Захист України)», однак робить значні помилки в її тлумаченні та вживанні у фахових текстах; не розрізняє види документів за призначенням, походженням, місцем виникнення тощо, розміщує реквізити офіційно-ділових документів із суттєвими помилками. Здобувач не виконав більшість завдань самостійної роботи, подав роботу пізніше визначеного терміну.
--	--

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота виконується у формі тесту (денна форма здобуття вищої освіти). Тест містить 20 вибіркового питань, кожна правильна відповідь оцінюється 1 балом (загалом 20 балів).

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

МКР 20 балів	високий рівень	19-20
	достатній рівень	15–18
	середній рівень	12-14
	початковий рівень	11 і менше

Рівень знань оцінюється як:

високий – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, усвідомлює зміст мовознавчих понять та вільно ними послуговується, визначає розміщення реквізитів у документах відповідно до вимог, правильно вирішує тестові завдання (може зробити до 2 помилок у вибіркового відповідах).

достатній – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, усвідомлює зміст мовознавчих понять, на більшість вибіркового питань відповідає правильно (може зробити від 3 до 5 помилок до у вибіркового відповідах).

середній – здобувач виявляє знання і розуміння основних положень дисципліни, не володіє термінологічним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, відповідає правильно на 60% вибіркового відповідей тесту (робить від 6 до 8 помилок);

початковий – з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля – здобувач виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє термінологічним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, відповідає правильно на менше ніж 60% вибіркового відповідей тесту (робить 9 помилок і більше).

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно з Порядком визнання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (нова редакція) (<https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view?pli=1>) зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю):

– закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю) та отримання відповідних сертифікатів;

– наявність наукової публікації з проблем української мови (за професійним спрямуванням).

Критерії оцінювання результатів навчання, здобутих у неформальній / інформальній освіті.

1. Наявність документа про завершення: сертифікат, диплом, грамота або інший документ, що підтверджує успішне проходження.

2. Відповідність змісту отриманих знань та здобутих результатів навчання тематиці курсу: у випадку якщо це курси, вебінари, семінари, круглі столи тощо, їх тематика має відповідати одній або кільком темам, які визначені робочою програмою.

3. Система оцінювання. Здобувач отримує:

- **відмінно (12-10 балів)**, якщо курс має значний обсяг, містить практичну складову, зміст курсу повністю відповідає програмним результатам навчання; якщо доповідь на студентській науковій конференції з філології відзначено грамотою (I, II, III місце) або опубліковано тези. Здобувач, який отримує оцінку «відмінно», демонструє глибокі, системні знання, високий рівень практичних навичок, здобутих у неформальній освіті. Він здатен застосовувати набуті знання й навички в реальних умовах, аналізувати та створювати власні рішення;

- **добре (9-7 балів)**: якщо зміст курсу збігається з основними положеннями певної теми; отримано сертифікат про участь у конференції або участь підтверджено програмою заходу (у разі, якщо тема доповіді відповідає тематиці освітнього компонента). Здобувач на цьому рівні володіє основними знаннями та вміннями, які відповідають основним положенням певної теми. Уміє застосовувати отримані знання в типових, стандартних ситуаціях. Здатний виконати практичні завдання, які були частиною курсу.

- **задовільно (6-4 балів)**: короткостроковий семінар або тренінг, які дають базове розуміння теми. Здобувач володіє базовим розумінням теми, знання є фрагментарними, навички – на середньому рівні. Він може мати значні труднощі з поясненням взаємозв'язків між різними аспектами теми.

Семестровий екзамен (40 балів)

Здобувачі вищої освіти, що не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю, допускаються до складання екзамену з навчальної дисципліни.

Білет екзамену складається з трьох питань (1 – теоретичне, 2, 3 – практичні).

Наприклад

1. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора.
2. Лексичні норми мови професійного спілкування. У поданих висловленнях виправити помилки, уникаючи калькування з російської мови.

Тлумачити по-другому, піднімати питання, по крайній мірі, тези доповіді, збори постановили, багаточисленна аудиторія, побудуватися в шеренгу, коротше кажучи, крупномасштабний проєкт, легше всього, переписуватися з партнерами, найменш вразливий, говорити невпопад, невірна відповідь, пам'ятник Тараса Шевченка, переводити текст, грошовий перевод, під ранок, під кінець дня, подзвони мені без чверті сім.

3. Вимоги до складання й оформлення автобіографії. Написати автобіографію.

1-2 питання екзаменаційного білета (по 12 балів) оцінюються відповідно до таких критеріїв:

високий рівень 10–12 б.	Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання з української мови (за професійним спрямуванням), використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; уміє логічно й послідовно викладати матеріал в усній та письмовій формі, моделює ситуації в умовах майбутнього професійного спілкування, володіє нормами сучасної української літературної мови.
достатній рівень 7–8 б.	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал з української мови (за професійним спрямуванням), оперує базовими мовознавчими поняттями та категоріями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; вміє правильно використовувати мовознавчу термінологію; має достатній рівень сформованих мовленнєвих умінь.
середній рівень 4 – 6 б.	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу з української мови (за професійним спрямуванням), робить певні висновки щодо комунікативних ознак культури української мови; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання із сучасної української літературної мови під час виконання завдань за алгоритмом.
початковий рівень 1–3 б.	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих лінгвостилістичних термінів і понять, мовних фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні», виконує завдання із значною кількістю помилок.

Питання 3 (16 балів) оцінюється так:

високий рівень 16– 15 б.	Документ складено відповідно до вимог: наявні усі реквізити, які розміщено правильно, відсутні орфографічні, пунктуаційні, стилістичні помилки.
достатній рівень 14,9 – 12,9 б.	Документ складено відповідно до вимог, трапляються неточності (1–2) щодо розміщення реквізитів, можливі негрубі орфографічні та пунктуаційні помилки.
достатній рівень 11 – 9,6 б.	Документ складено відповідно до вимог, трапляються неточності (1–2) щодо розміщення реквізитів, можливі негрубі орфографічні та пунктуаційні помилки.
початковий рівень менше ніж 9,6 б.	Складений документ не відповідає вимогам, відсутні більшість реквізитів, порушено порядок їхнього розміщення, значна кількість орфографічних, пунктуаційних, стилістичних та інших видів помилок (8 і більше).

Загальне оцінювання екзамену:

40-36 балів	«відмінно»
35-30 балів	«добре»
29-24 бали	«задовільно»
23 бали і менше	«не задовільно»

Здобувачі вищої освіти, які мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, не допускаються до екзамену. Вони допускаються до нього після ліквідації академічної заборгованості за

результатами поточного контролю.

Вважається, що здобувачі вищої освіти підготувалися до іспиту, якщо рейтингова оцінка за його результатом більша або дорівнює 24 балам.

Здобувачам вищої освіти, які за іспит отримали незадовільну оцінку, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки. Ліквідація академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяється до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускається не більше двох разів з навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету фізичної культури.

Якщо здобувач вищої освіти ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, яка створюється за розпорядженням декана факультету фізичної культури, його відповідь оцінюється за 100-бальною шкалою без урахування результатів поточної успішності.

В умовах застосування дистанційних технологій навчання організація поточного і семестрового контролю відбувається відповідно до «Порядку організації поточного та семестрового контролю із застосуванням дистанційних технологій навчання в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (зі змінами)» (<https://surl.li/zpojor>).

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з освітнього компонента здійснюється відповідно до *Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти*.

**Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних
досягнень здобувачів вищої освіти**

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Рекомендовані системою ЄКТС статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою
			екзаменаційна
90-100 і більше	A (відмінно)/Excellent	10	відмінно
82-89	B (добре)	25	добре
75-81	C (добре)/Good	30	
67-74	D (задовільно)/Satisfactory	25	задовільно
60-66	E (достатньо)/Enough	10	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail		незадовільно
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail		

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально 15 можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість з освітнього компоненту за результатами поточного контролю, не допускається до екзамену. Рішення про недопущення за поданням викладача приймає декан факультету, його оприлюднюють до початку екзамену. У відомості обліку успішності роблять запис «не допущено»;

- здобувач вищої освіти допускається до складання екзамену з освітнього компонента, якщо його рейтингова оцінка за результатами екзамену є більшою або рівною 24 балам (60 % від максимально можливої для даної форми контролю кількості балів). Рейтингову оцінку такого здобувача вищої освіти з освітнього компонента визначають як суму рейтингової оцінки за результатами поточної успішності та рейтингової оцінки за результатами екзамену;

- якщо допущений до екзамену здобувач вищої освіти не підготувався (його рейтингова оцінка за результатами екзамену є меншою 24 балів), то бали за екзамен до рейтингової оцінки поточної успішності не додаються, виставляють підсумкову оцінку з освітнього компонента FX за шкалою ЄКТС та «незадовільно» за національною шкалою;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю у формі екзамену отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії, яку створюють за розпорядженням декана факультету.

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють;

- якщо здобувач вищої освіти, допущений до семестрового контролю не з'явився на семестровий екзамен, у відомості обліку успішності викладач записує «не з'явився». Про незалежні від здобувача вищої освіти причини (у тому числі непрацездатність у зв'язку із хворобою), які підтверджують неможливість його присутності на екзамені, він має негайно повідомити декана факультету.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Для проведення лекційних занять використовуються мультимедійна лекційна аудиторія (216), мультимедійний проектор VIEWSONIC PJD5250 DLP (2016 р., 1 шт.), екран для проектора; ноутбук або персональний комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet.

14. Рекомендована література

Основна

- **Ладиняк Н. Б.,** Ладиняк А. Б. Українська мова (за професійним спрямуванням): навчально-методичний посібник [Електронне видання]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. 328 с. URL: <https://surl.li/rxafmw>
- Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» / укладачі: **Н. Б. Ладиняк, А. Б. Ладиняк.** Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. 111 с.
- Підгурська В. Ю., Голубовська І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с. URL: <http://surl.li/dgntje>
- Українська мова (за професійним спрямуванням): навчальний посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Васишин та ін. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 308 с.
- Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ: Алерта, 2012. URL: <https://surl.li/fyipyc>

Додаткова

- Азарова Л. Є., Радомська Л. А. Українська мова за професійним спрямуванням у таблицях і схемах: підручник. Вінниця: ВНТУ, 2022. 200 с. URL: <https://surl.li/vlthyw>
- Berkeshchuk, I. **Ladyniak, N.** Lingvistic and extralingvistic aspects of contrastive derivatives creations, technology and innovation in the context of global transformation: Scientific monograph. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. 616 p. (P. 312-332). URL : <https://salol.li/eFeAcC5>
- ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів» (Чинний від 01.07.2021) / розробл. Технічний комітет стандартизації «Інформація і документація» (ТК 144). URL: <http://surl.li/ietzip>
- Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://surl.li/msdoju>
- Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання ДСТУ 8302:2015. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 20 с. URL: <http://surl.li/pltdcs>
- Кацавець Р. С. Ораторське мистецтво. Київ: Алерта, 2018. 216 с.
- Клак О. С. Практикум з української мови за професійним спрямуванням: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 152 с. URL: <https://surl.li/kbngwr>
- Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція). Кам'янець-Подільський, 2024. URL: <http://surl.li/zjwjam>
- Колоїз Ж. В. Українська наукова мова. Кривий Ріг: КДПУ, 2017. 135 с.
- Культура фахового мовлення / за ред. Н. Д. Бабиш. Чернівці: Книги – XXI, 2006. 496 с.

- Кучеренко О. Розбудова сучасної національної термінології цивільного захисту. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Проблеми української термінології. 2009. № 648. С. 92–94. URL: <https://surl.li/masvad>

- **Ладиняк Н. Б.**, Ладиняк А. Б. Культура усного та писемного фахового мовлення: навч.-метод. посіб. / Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д. Г., 2016. 194 с.

- **Ладиняк Н. Б.**, Ладиняк А. Б. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з освітнього компонента «Українська мова (за професійним спрямуванням)» [Електронне видання] / [укладачі: Н. Б. Ладиняк, А. Б. Ладиняк]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2025. 111 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9027>

- **Ладиняк Н.**, Ладиняк А. Суржик у мовленні здобувачів освіти як проблема комунікативної культури майбутнього фахівця та шляхи її подолання. *Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір в умовах воєнного часу: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Запоріжжя, 18-19 квітня 2024 р.)* / за заг. ред. В. Нечипоренко. Запоріжжя, 2024. С. 821–826. URL: <http://surl.li/zsjjeo>

- **Ладиняк Н.**, Сукаленко Т., Беркешук І. «Рідна мова – найголовніший ґрунт, на якому духовно зростає й цвіте нація» (Огієнко І.). *Подільнин*. 16.02.2023. № 7 (1696). С. 1; 4. URL: <https://surl.li/nlovrl>

- **Ладиняк Н.**, Сукаленко Т. Інноваційні методи навчання мови із застосуванням хмарних сервісів та інтернетних освітніх платформ. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2021. Вип. 4. С. 105–111. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2021.4.16> (**Фахове видання**).

- **Ладиняк Н.**, Шеремета Н., Сукаленко Т. Мовні девіації сучасного регіонального медіапростору. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2024. Вип. 78. Т. 2. С. 167–175. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-2-23> (**Фахове видання**).

- Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. Київ: Каравела, 2005. 352 с.

- Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Рідна мова / упоряд., авт. передм. та коментарів М. С. Тимошик. Київ: Наша культура і наука, 2010. 436 с. URL: <http://surl.li/evulhe>

- Правила організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях / Затверджено наказом Міністерства юстиції України 18.06.2015 № 1000/5. URL: <http://surl.li/ngxyjf>

- Семеног О. М., Рудь О. М. Культура фахової мови: навч. посіб. Суми, 2013. 260 с.

- Сукаленко Т., **Ладиняк Н.** Основні тенденції та перспективи розвитку мілітарної лексики в сучасних україномовних ЗМІ. *Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: науковий збірник. Серія історична та філологічна* / [редкол.: Людмила Марчук (голов. ред.), Олег Рарицький (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023.

Вип. XX. С. 114–127. <https://doi.org/10.32626/2309-7086.2023-20.114-127> (**Фахове видання**).

- Солопчук М. С., Федірко А. О. Основи науково-дослідної роботи в галузі фізичної культури і спорту: навч. посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2006.

- Український правопис. Нова редакція 2019 року / Національна академія наук України. Київ: Наукова думка, 2019. 393 с. URL: <https://surl.li/lrwspkx>

- Фурт Д. В., Дмитрук Л. А. Термінологія: навчальний посібник. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 172 с. URL: <http://surl.li/udirft>

- Britsyn V., Sukalenko T., Ladyniak N., Kaleniuk S., Zhelyazkova V. Modern tendencies of development of norms of Ukrainian language. *Linguistics and Culture Review*. 2021. 5(S4). P. 102–113. URL: <https://surli.cc/bbgvbj>

- Britsyn, V., Sukalenko, T., Shcherbak, O., Kaleniuk, S., **Ladyniak, N.** (2022). Speech Culture of the Authors of Ukrainian public Cinema in the Aspect of its influential Effectiveness. *AD ALTA*. Vol. 12. Issue 2. pp.203–207. URL: <https://surli.cc/kejxeb> (**Web of Science**).

- Popovych A., Kaleniuk S., **Ladyniak N.**, Sheremeta N., Berkeshchuk I. Developing the national linguistic identity of contemporary students amid wartime challenges. *Brazilian Journal of Education, Technology and Society (BRAJETS)*. 2025. V. 18, N.se 2. P. 232–241. (**Web of Science**).

Словники. Довідники

- Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Київ-Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1728 с. URL: <http://surl.li/nsgkbj>

- Військовий стандарт 01.030.001-2020 (Видання 1). Підготовка та застосовування військ (сил): Базові терміни та визначення, які використовуються в НАТО / Лінгвістичне науково-дослідне управління науково-дослідного центру; розроб.: М. Б. Білан (керівник розробки), А. О. Гальчус, Л. М. Гончарук та ін. Київ: Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2020. 134 с. URL: <https://surli.cc/imyyxg>

- Головащук С. І. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ: Наук. думка, 2004. 448 с.

- Гудима А. Захист Вітчизни: словник термінів. URL: <https://surl.li/sfldgj>

- Гудима А. Захист Вітчизни. Основи медичних знань: короткий словник термінів. URL: <https://surl.li/jbhwxz>

- Довідник з культури мови: посібник / за ред. С. Я. Єрмоленко, С. П. Бирик, Н. М. Сологуб та ін. Київ: Вища шк., 2005. 399 с.

- Зеленіна Л. М. Словник термінів і понять до занять з предмета «Захист Вітчизни». 2015. 155 с. URL: <https://surl.li/wujpaf>

- Лексикографічна система «Словники України». URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

- Нові слова та значення: словник / Інститут української мови НАН України; уклад. Л. В. Туровська, Л. М. Василькова. Київ: Довіра, 2008. 271 с.

- Орфоепічний словник української мови : у 2 т. / уклад. М. М. Пещак та ін. Київ : Довіра, 2001–2003. Т. I–II.

- Словник-довідник з культури мовлення: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / упоряд. П. Є. Ткачук. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2003. 124 с.

- Термінологічний словник-довідник у сфері національної стійкості / упорядники: О. О. Резнікова, К. Є. Войтовський. Київ: НІСД, 2024. 80 с. URL: <https://surl.li/aecbsu>

- Термінологічний словник з охорони праці, цивільного захисту та безпеки життєдіяльності: навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей будь-якої форми навчання: 2-ге вид., доп. / укл.: М.І. Лазуткін, Г. І. Слинько, М. О. Журавель. Запоріжжя: ЗНТУ, 2019. 154 с. URL: <https://surl.li/xwefmq>

- Українська мова: енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. Київ: Українська енциклопедія, 2000. 752 с. URL: www.litopys.org.ua

- Фразеологічний словник української мови: у 2 кн. / уклад.: В. М. Білоноженко та ін. Київ: Наук. думка, 1993. 984 с.

Рекомендовані джерела інформації

- Електронний репозитарій бібліотеки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/>

- Лексикографічна система «Словники України». URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

- Лінгвістичний портал Mova.info. URL: <http://www.mova.info/>

- Національна бібліотека України ім. В. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

- Транслітерація. URL: <http://ukrlit.org/transliteratsiia>

- Українська мова: енциклопедія. URL: www.litopys.org.ua

Український правопис. Нова редакція 2019 року. URL: <http://surl.li/pejkid>